

В. О. ВОЛОШИН

Василь Олександрович Волошин, аспірант Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН
У СФЕРІ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ**

Сучасний стан розвитку суспільства та держави пов'язано із особливими та глибокими структурними перетвореннями, що зумовлені змінами в суспільному та державному устрої, особливостями системи виробництва, а також напрямками розвитку економічної та політичної сфер країни. Засадами ґрунтовної перебудови суспільства, суспільних відносин та держави є результати науково-технічного прогресу, а також їх втілення в систему сучасних комунікативних технологій. На підтвердження зазначеного можна навести погляди вчених про те, що «сучасне суспільство характеризується як інформаційне, діяльність якого визначається активізацією впровадження сучасних комунікаційних технологій, результатом чого стало підвищення ролі інформаційного ринку»¹.

Сучасний період розвитку суспільства та державності в світовому вимірі доводить:

- по-перше, зниження значення сировинних основ розвитку ринку;
- по-друге, підвищення значення інноваційної і творчої діяльності².

Проте, на нашу думку, ключовою проблемою сучасного періоду розвитку суспільства та держави в умовах інтенсифікації розвитку економічної, комунікативної та інформаційної сфер є проблема рівня відповідності правового регулювання потребам суспільства та держави щодо своєчасного та адекватного регулювання на ці потреби. Ця проблема є принциповою та ключовою і для України на сучасному етапі розвитку суспільства та державно-правового життя, що пов'язано із тим, що право не повністю відображає потреби суспільства або запізнюється в регулюванні нових вимог економіки. У контексті прикладів такої невідповідності рівня розвитку права Ю. Є. Атаманова наголошує на недоліках правового регулювання в Україні статусу доменних імен, електронного підпису, комерційної таємниці, франчайзингових відносин, що призводить до виникнення прогалин, а також нестиковки правових механізмів залучення й використання інтелектуальних продуктів в економічному обороті³. Зародження та розвиток промислової власності пов'язано із появою виробництва, в основу якого закладаються засади інтелектуального потенціалу створення товарів, виконання робіт та надання послуг. Зазначений період має досить тривалий характер, що зумовлено об'єктивними потребами становлення та розвитку промислового виробництва. Вироблення предметів та засобів праці людей вже створює передумови зародження перших об'єктів промислової власності у вигляді окремих позначень, якими люди позначали, як правило, товари, а іноді й послуги, що давало змогу відрізнити одного виробника від іншого, тим самим створюючи засади конкуренції між товаровиробниками.

В історії розвитку торговельних марок як різновиду об'єктів інтелектуальної власності, першими згадками їх використання вчені називають використання клейма, що вже застосовували у Стародавньому Єгипті. У літературних джерелах також згадується і використання так званих таврових відбитків, що використовувались під час виробництва світильників у Стародавньому Римі та виробництва фарфорових виробів у Стародавньому Китаї⁴. Клеймом визнавався знак авторства, яким помічалась товарна власність. Нею володіють не заради накопичення, а заради продажу товару. «Автором», що виготовляє товар, може бути як окрема особа або група осіб, так і ціла корпорація. На клеймо переноситься репутація виробника, тому воно покликане свідчити про добру якість товару, викликати довір'я до нього⁵.

З часом, засновуючись на бажанні промисловців виокремити та символізувати власні вироби, поширюється застосування клейм, таврових позначень та геральдичних відтисків, які виконували роль відзначення товарів певного виробника, що визначало та скеровувало вибір споживачів товарів. У такому разі споживач надавав перевагу товарам тих виробників, які мали позитивну репутацію та стали засоби індивідуалізації товарів.

На нашу думку, поява промислової власності та її подальша правова регламентація зумовлені, з одного боку, потребами виробників товарів, робіт і послуг щодо індивідуалізації товарів, робіт і послуг, а з іншого – психологічними особливостями споживачів товарів, робіт і послуг щодо надання переваги одним товарам, роботам і послугам у порівнянні з іншими. Характерними особливостями зародження промислової власності, на нашу думку, є:

- здатність промислової власності до індивідуалізації господарської діяльності;
- можливість промислової власності охороняти авторські засади виробництва товарів, виконання робіт та надання послуг;
- призначення промислової власності щодо об'єднання інтелектуальних розробок у сфері виробництва товарів, виконання робіт та надання послуг.

Принципове значення в історії розвитку промислової власності має поява системи геральдичних знаків,

які використовувались починаючи з XI ст. для закріплення права власності, боргових зобов'язань та заповітів [История гербов и геральдики // www.excurs.ru/history/Heraldry_history.htm]. З часом геральдичні позначення трансформувалися у гербову символіку, яка відображала приналежність об'єктів права власності до конкретного власника, а пізніше (з XVI ст.) гербова символіка пов'язувалась із конкретною територією країни, де влада належала наміснику.

Окремим напрямом розвитку геральдики стала поява військових гербів для позначення зброї, окремих військових підрозділів та військових або спортивних турнірів. На думку вчених, «геральдика у міру свого розвитку потребує відповідної правової регламентації. Стало необхідністю навести лад, оскільки часто носії гербів вибирали їх на свій розсуд, і були не рідкісними випадки повторення. І тому на державному рівні, для того, щоб не було недобросовісних запозичень, було введено контроль за практикою створення і привласнення гербів, здійснення якого покладалося на представників короля або найвельможніших дворян – герольдам або вісникам. Ставши офіційними арбітрами, які представляють королівський дім, герольди розробили сувору систему, щоб регулювати використання гербів і стежити, щоби герби не повторювалися, а особи, які порушували такі заборони (повторення геральдичних знаків), несли відповідні покарання.

У продовження зазначеної інформації вчений наголошує на підготовці у 1314 – кінець 1350 рр. трактату «Про знаки і герби», де розкриваються принципи і правила використання зображень. У середньовіччі, як і в античності, послідовно використовується маркіровка продукції каменярів, зброярів, гончарів, виробників паперу. Знак цехової гільдії стає гарантом якості і має рекламний характер, оскільки він вказує на вміння майстра. Щодо майстерень художників, то вони мали власні знаки, які йменувалися сигнатурами. Ранні сигнатури часто складаються з комбінації монограми і знака. Можна припустити, що знак відіграв роль марки майстерної, тоді як монограма належала самому майстру⁶.

Таким чином, підбиваючи підсумки щодо змісту доправового етапу розвитку промислової власності, можна зупинитися на таких закономірностях, а саме:

1) промислова власність у цей період перебуває у стані свого зародження та формування, що зумовлено потребами суспільного розвитку та виробничої сфери життєдіяльності суспільства;

2) промислова власність регламентується нормами звичаїв та традицій, що визначають появу та використання об'єктів промислової власності;

3) розвиток об'єктів промислової власності та їх обіг у господарській сфері визначає необхідність запровадження правового регулювання промислової власності.

Дослідивши доправовий етап зародження та розвитку промислової власності, доцільно наголосити на тому, що він визначив необхідність упровадження правових норм для регламентації порядку реєстрації та господарського обігу промислової власності. Триває доправовий етап до XV ст. Наступним етапом розвитку промислової власності як об'єкта наукового дослідження, так і як об'єкта правового регулювання, стає правовий етап, що визначається зародженням та прийняттям системи правових норм, які регламентували відносини в сфері реєстрації та господарського обігу промислової власності.

Вчені зазначений етап пов'язують із появою так званих привілеїв. Цей період, на їх думку, починається приблизно у XVIII–XIV ст. Привілей надавався певній особі, як правило, наближеній до першої особи, який надавав їй певне виключне право, певну перевагу перед іншими. Разом із тим привілей був монопольним правом, що засвідчувався певною грамотою, яку видавав владика, носій вищої влади (сюзерен, король, цар, імператор, князь тощо). Привілей міг полягати у найрізноманітніших перевагах, звільненнях від зборів і податків, у наданні монополії тощо. Підставою для надання привілею також могли бути різні причини, наприклад, винайдення нового способу вироблення певних виробів, виявлення корисних копалин тощо. За загальним правилом підставою для надання привілею могла бути будь-яка новизна, що приносила певну вигоду, прибуток особі, яка видає привілей, чи її державі. Можновладці були зацікавлені в розвитку і процвітанні свого краю, землі, держави, тому сприяли будь-яким діям, що були спрямовані на розвиток виробництва, війська, зброї, пошук та добування корисних копалин тощо.

Можна зазначити, що система привілеїв, а також система геральдичних символів та знаків становила основу подальшого виникнення та розвитку правового регулювання промислової власності.

На думку вчених, історично правова охорона промислової власності тісно пов'язана із зростанням індустріалізації і технології масового виробництва. У сполученому Королівстві Великої Британії першим законом, що надавав правову охорону промисловій власності, був Закон 1787 року про нанесення малюнку на тканини, який надав правову охорону на період двох місяців «будь-якій особі, яка винайде, нанесе малюнок на тканину і стане власником будь-якого оригінального зразку або зразків для набивання тканин»⁷. На нашу думку, саме цей закон заклав підвалини для правової охорони: технології виробництва тканин; промислового зразку для індивідуалізації товарів з вироблених тканин.

У продовження зазначеного законодавчого акта у 1798 р. прийнято Закон про охорону авторських прав на скульптури, який дав змогу з правової позиції здійснити охорону моделей, копій та відбитків «людських і тваринних фігур». Тим самим законодавчо було закріплено та гарантовано авторство на зазначені фігури. У 1840 р. зазначений законодавчий акт було деталізовано та закріплено положення про правову охорону «будь-якого об'єкта, що є предметом винаходу у скульптурі»⁸. Привілеї існували і в інших країнах світу⁹, зокрема до законодавчих актів, що регламентували питання їх надання та припинення, відносяться Статут Венеціанської республіки 1474 р. та Закон про монополії 1628 р., що існували в Англії¹⁰.

У Франції у 1793 р. було прийнято Закон про охорону літературної та художньої власності, який заклав

правові підвалини до правового регулювання промислових зразків. Так само 1806 р. у Франції було прийнято Закон про реєстрацію винаходів та вирішення спорів щодо використання винаходів. Саме ці законодавчі акти закладали підвалини як для реєстраційних дій щодо об'єктів промислової власності, так і правові основи вирішення спорів у сфері обігу промислової власності.

Вчені зазначають, що з часом необхідність в торгових позначеннях як різновиду об'єктів промислової власності із збільшенням виробництва дедалі збільшувалась, що привело в XVIII–XIX ст. суспільство до виробництва безлічі знаків і відміток, що спрощують взаєморозуміння. У цей період з'являється така відмітка, як *ORDNANCE DATUM* («Відмітка рівня»), – спочатку (40-х рр. XIX ст.) використовували з топографічною метою, а потім – точка відліку, якою вимірюють якість будь-якого продукту.

У XVIII–XIX ст. поширилися «спонсорські знаки» – ініціали спонсора, що виділив гроші на створення того або іншого виробу, які містять фірмовий знак. Фірмовий знак зазначав, що випуск товарів або надання послуг здійснюється конкретною фірмою, що володіє цим знаком. На відміну від фірмового знака фабричне клеймо або фабричну марку ставили тільки на окремий вид продукції або нею позначали певну послугу. Зазвичай фірмовий знак, який тепер на Заході часто називають корпоративним лого (від слова «логограма»), був назвою компанії, ініціалами або монограмою¹¹.

У Російській імперії правове регулювання промислової власності починається з 1723 р., коли було прийнято указ, що закріплював порядок надання привілею щодо організації фабричного виробництва (мануфактур). У 1801 р. було прийнято указ Олександра I про заохочення тих, хто здійснив відкриття або винахід у сфері землеробства, торгівлі або промисловості. Зазначеним указом передбачався особливий статус винахідників та встановлювалось грошове заохочення за здійснений винахід. У свою чергу у 1812 р. було прийнято маніфест про привілеї на різні винаходи і відкриття в галузі мистецтва та ремесел, яким встановлювали пріоритетні напрями винахідництва та передбачали гарантії для авторів винаходів. Відповідно до Положення про привілеї власник привілею мав право надавати дозвіл іншим особам на застосування об'єкта промислової власності. Тим самим це положення заклало підвалини майбутньої регламентації ліцензійного використання об'єктів промислової власності.

У 1918 р. у період гетьманату було створено так званий експертний комітет, який забезпечував розгляд питань про реєстрацію та правову охорону винаходів. Особи, які бажали отримати охоронний документ на винахід, товарний знак або фабричний зразок, повинні були написати заяву, підготувати опис винаходу або зображення торгового знаку та сплатити грошову суму¹².

Згодом, під час становлення радянської влади, відповідно до декрету Раднаркому від 15 серпня 1918 р. дореволюційні товарні знаки підлягали перереєстрації. Декрет зобов'язав підприємства зареєструвати товарні знаки, що отримали правову охорону ще до революції. Неперереєстровані товарні знаки надалі вважались недійсними¹³. Постанова Вищої Ради народного господарства (1919 р.) «Про товарні знаки державних підприємств» передбачала, що нові товарні знаки мали лише інформаційний характер.

У 1919 р. було прийнято Декрет про винаходи, що закріплював формальні вимоги до винаходів та регламентував критерії винахідницької діяльності та її результатів. Декрет встановлював ознаки винаходу, умови його реєстрації та порядок правової охорони. У 1924 р. відбулися зміни у правовому регулюванні промислової власності і відповідно до оновленої редакції Декрету правовій охороні підлягало таке:

– нові за видом чи формою художньо-промислові малюнки, призначені для відтворення у відповідних виробках;

– нові за видом, формою, пристроєм чи розташуванням частин моделі, призначені для промисловості, кустарного виробництва, торгівлі, ремесла, домашнього побуту і взагалі для всякої роботи.

Декрет Раднаркому РРФСР «Про товарні знаки» від 10 листопада 1922 р. повернув приватну власність на товарні знаки.

Постанова ЦВК та Раднаркому СРСР «Про виробничі марки і товарні знаки» від 7 березня 1936 р. встановлювала обов'язкове маркування виробів виробничими (фабричними) марками й факультативне (тобто необов'язкове) маркування товарними знаками.

У 1940 р. реєстрацію товарних знаків було централізовано і відповідальність за її проведення покладено на Наркомат торгівлі, а в 1959 р. – на Комітет у справах винаходів і відкриттів. «Основи цивільного законодавства Союзу РСР і союзних республік», прийняті Верховною Радою СРСР 8 грудня 1961 р., закріпили право підприємств і організацій на товарний знак.

Постановою Ради Міністрів СРСР «Про товарні знаки» від 8 січня 1962 р. було затверджено Положення про товарний знак та зобов'язано підприємства і організації, які не мали товарних знаків, упродовж 6 місяців забезпечити розроблення власних товарних знаків. Отже, формальної перерви у правовій охороні товарних знаків між дореволюційною Росією і СРСР ніби й не було, але до 1962 р. товарний знак у СРСР не був у пошані. Держкомвинаходів Ради Міністрів СРСР 1 травня 1974 р. затвердив Положення про товарні знаки¹⁴.

Особливостями правового регулювання об'єктів промислової власності в так званий радянський період (1917–1990) є такі:

– за радянським законодавством до об'єктів промислової власності висувалась вимога щодо локальної новизни у межах країни. Популярність об'єкта за кордоном не спростовувала його новизни;

– єдність технічних та естетичних якостей об'єкта розумілося як діалектична єдність рис зовнішнього вигляду виробу, в якому художні риси є лише прикрасою. Вони мали бути композиційно пов'язані з технічними характеристиками, тобто з призначенням та користю виробу;

– за законодавством правовий статус об'єкта промислової власності підтверджував у реєстраційному по-

рядку відповідний реєстраційний охоронний документ, який видавали на підставі заявки.

Законодавство України про інтелектуальну власність надзвичайно «молоде» і його становлення продовжується. Говорити про завершення цього процесу поки що передчасно. Нині йдеться про становлення державності, про формування правової держави. Отже, законодавство про промислову власність на початку становлення незалежності в Україні мало досить «молодий» та недостатньо розвинений характер. Тільки після проголошення незалежності в Україні почалися активні кодифікаційні роботи, в тому числі й у галузі законодавства про промислову власність. Очевидно, першою ластівкою в цьому напрямі варто вважати Закон України «Про власність», який у ст.ст. 13 і 41 зазначив, що результати інтелектуальної діяльності є об'єктами права власності, і дав приблизний перелік результатів інтелектуальної діяльності, яким надається правова охорона передусім цим Законом¹⁵.

18 вересня 1992 р. Указом Президента України було затверджено Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні¹⁶. Одночасно велася робота з розробки пакету законів про правову охорону об'єктів промислової власності. Водночас Уряд України оголосив Заяву, за якою Україна визнала для себе чинними Паризьку конвенцію про охорону промислової власності, Мадридську угоду про міжнародну реєстрацію та Договір про патентну кооперацію¹⁷. Проте основу законодавства про промислову власність, мабуть, закладено Законом України «Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності» від 13 грудня 1991 р.¹⁸. Хоча в цілому Закон має декларативний характер, проте він проголосив ряд принципових засад. У Законі дано визначення науково-технічної діяльності, проголошено про створення ринку науково-технічної продукції, визначено державні пріоритети в науково-технічній діяльності, результати науково-технічної діяльності проголошено об'єктами права власності тих, хто отримав цей результат.

Можна зазначити Закон України «Про науково-технічну інформацію» від 25 червня 1993 р.¹⁹, яким було закріплено поняття науково-технічної інформації та засади її обігу та функціонування. Потім було прийнято пакет законів про промислову власність, серед яких: Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Закон України «Про охорону прав на промислові зразки», Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», що були прийняті 15 грудня 1993 р.²⁰. Цього самого дня було прийнято Закон України «Про племінне тваринництво»²¹. Трохи раніше прийнято Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»²².

Наведені закони становлять правову основу захисту прав на об'єкти промислової власності. Крім названих законодавчих актів, було прийнято ряд інших, в яких у тій чи іншій мірі йшлося про інтелектуальну власність. Зокрема, було прийнято Закони України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р., «Про захист інформації в автоматизованих системах» від 5 липня 1994 р., «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10 лютого 1995 р.²³. Проте варто наголосити на тому, що процес становлення правового регулювання промислової власності не є завершеним та продовжується у зв'язку із поточними потребами розвитку інтелектуальної власності в цілому. Прийняття законів України про інтелектуальну власність – це надзвичайно велика громадсько-політична подія в житті нашої держави. Незважаючи на те, що прийняті закони в ряді випадків недосконалі, суперечать один одному, часто мають нечіткі формулювання тощо, їх прийняття є явищем надзвичайного значення.

На нашу думку, розвиток правового регулювання промислової власності в Україні перебуває у стані трансформації та вдосконалення чинного законодавства України в контексті подолання ідеологічної заангажованості радянського періоду щодо ставлення до промислової власності, а також вироблення єдиних засад розвитку правового регулювання промислової власності в умовах розбудови ринкової економіки в державі.

Підсумовуючи вищевикладене, варто зупинитися на таких положеннях, що характеризуватимуть стан правового регулювання промислової власності в Україні:

- наявними є недоліки правового регулювання промислової власності в Україні, що позначається досить численними змінами чинного законодавства України в цій сфері та зумовлено неузгодженостями між положеннями законодавчих актів, про що йтиметься в межах наступних підрозділів дисертації;
- відсутнім є дефіцит сучасних правових досліджень проблематики як правового статусу об'єктів промислової власності, так і питань цивільно-правового регулювання обігу об'єктів промислової власності;
- доцільним є вироблення концептуальних правових засад розвитку та вдосконалення цивільно-правового обігу об'єктів промислової власності в Україні;
- необхідно активніше проводити політику гармонізації цивільно-правового регулювання об'єктів промислової власності в Україні із нормами міжнародного права та світовими стандартами правового забезпечення об'єктів промислової власності.

¹ Баранов В. М., Баранова М. В., Яночкин С. И. Информационное право и информационное общество: философские проблемы взаимодействия // Философия права. – 2001. – № 1 (3). – С. 16.

² Кохно А. П. Экономическое значение интеллектуальной собственности. Республики Беларусь и её правовая защита // Юридический мир. – 2000. – № 3. – С. 45.

³ Атаманова Ю. С. Права промислової власності як форма участі в господарських товариствах: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Ю. С. Атаманова. – Х., 2003. – 212 с. – С. 3.

⁴ Головлева Е. Л. Торговая марка: теория и практика управления. [Учебное пособие] / Е. Л. Головлева. – М.: «Вершина», 2003. – 159 с. – С. 18–19.

- ⁵ Немеш П. Ф. Правова охорона торговельних марок в Україні: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / П. Ф. Немеш. – К., 2009. – 204 с. – С. 19.
- ⁶ Головлева Е. Л. Торговая марка: теория и практика управления. [Учебное пособие] / Е. Л. Головлева. – М.: Вершина, 2003. – 159 с. – С. 14–18.
- ⁷ Чомахаєвїллі О. Ш. До питання історії розвитку правової охорони прав на промислові зразки // Держава і право. – Вип. 39. – С. 395.
- ⁸ Чомахаєвїллі О. Ш. До питання історії розвитку правової охорони прав на промислові зразки // Держава і право. – Вип. 39. – С. 395.
- ⁹ Право інтелектуальної власності. [Електронний підручник] // www.readbookz.com/book/192/7099.html
- ¹⁰ Мэггс П. Б., Сергеев А. П. Интеллектуальная собственность. / П. Б. Мэггс, А. П. Сергеев. – М.: Юристъ, 2000. – 400 с. – С. 22.
- ¹¹ Создание торговой марки: опыт десяти наиболее успешных британских практиков / Под. ред. Дона Коули. – М.: Колсантинговая группа «ИМИДЖ-Контакт»: ИНФРА-М, 2002. – 188 с. – С. 4.
- ¹² Чомахаєвїллі О. Ш. До питання історії розвитку правової охорони прав на промислові зразки // Держава і право. – Вип. 39. – С. 396.
- ¹³ История товарного знака // eurorium.narod.ru/pr_tmhistory.htm.
- ¹⁴ Дахно І. І. Право інтелектуальної власності [Навч. посібник] / І. І. Дахно. – К.: Либідь, 2001. – 200 с. – С. 30–31.
- ¹⁵ Закон України «Про власність» № 697-ХІІ від 07.02.1991 року // rada.gov.ua
- ¹⁶ Указ Президента України «Про Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні» № 479/92 від 18.09.1992 року // rada.gov.ua.
- ¹⁷ Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. // www.rada.gov.ua; Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року // www.rada.gov.ua; Договір про патентну кооперацію від 19 червня 1970 року // www.rada.gov.ua
- ¹⁸ Закон України «Про основи державної політики в сфері науки і науково технічної діяльності» № 1977-ХІІ від 13.12.1991 р. // www.rada.gov.ua
- ¹⁹ Закон України «Про науково-технічну інформацію» № 3322-ХІІ від 25.06.1993 р. // www.rada.gov.ua
- ²⁰ Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» № 3687-ХІІ від 15.12.1993 р. // www.rada.gov.ua; Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» № 3688-ХІІ від 15.12.1993 р. // www.rada.gov.ua; Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» № 3689-ХІІ від 15.12.1993 р. // www.rada.gov.ua
- ²¹ Закон України «Про племінне тваринництво» № 3691-ХІІ від 15.12.1993 р. // www.rada.gov.ua
- ²² Закон України «Про племінне тваринництво» № 3691-ХІІ від 15.12.1993 р. // www.rada.gov.ua
- ²³ Закон України «Про державну таємницю» № 3855-ХІІ від 21.01.1994 р. // www.rada.gov.ua; Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах» № 80/94-ВР від 05.07.1994 р. // www.rada.gov.ua; Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» № 51/95-ВР від 10.02.1995 р. // www.rada.gov.ua

Резюме

Стаття присвячена вивченню комплексного аналізу тенденцій та напрямів історії правового регулювання в сфері промислової власності, виходячи із національних та зарубіжних доктринальних джерел та досліджень.

Ключові слова: промислова власність, інтелектуальна власність, товарний знак, електронний підпис, правове регулювання промислової власності.

Резюме

Статья посвящена изучению комплексного анализа тенденций и направлений истории правового регулирования в сфере промышленной собственности, исходя из национальных и зарубежных доктринальных источников и исследований.

Ключевые слова: промышленная собственность, интеллектуальная собственность, товарный знак, электронная подпись, правовое регулирование промышленной собственности.

Summary

The article is devoted to studying complex analyses of tendencies and trends of history regulation relations in the sphere of industrial property rights, taking into account native and foreign doctrine sources and researches.

Key words: industrial property, intellectual property, trade mark, electronic signature, regulation of industrial property.

Отримано 21.02.2011